

Riktlinjer för alkoholservice och försäljning av folköl och tobaksvaror

Alkohollagstiftningen är i första hand en social skyddslagstiftning. I de fall alkoholpolitiska hänsyn ställs mot företagsekonomiska eller näringspolitiska bör de alkoholpolitiska hänsynen ha företräde. Det finns ingen generell "rätt" att få serveringstillstånd. Skyddet för ungdomen går som en röd tråd genom den svenska alkohollagstiftningen. Spritdrycker, vin, andra jästa alkoholdrycker och starköl får inte säljas till den som inte fyllt 20 år. Däremot får den som fyllt 18 år serveras dessa drycker på ett serveringsställe. Motiveringen till de olika åldersgränserna är att alkoholförtäringen på restaurang sker under ordnade former.

Tobak får inte säljas till personer under 18 år. Även här finns ett skyddsintresse om att försöka motverka att barn och ungdomar ska fara illa av tobaksvaror. För försäljning av folköl och tobak gäller att näringsidkaren ska anmäla försäljningen. För försäljning av folköl och tobak måste den som bedriver försäljningen upprätta ett egenkontrollprogram.

Informationsskyldighet

Enligt 8 kapitlet 9 § alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande författningar.

Ekerö kommun arbetar aktivt med att lämna information kring alkohollagen och anslutande författningar. Miljö- och hälsoskyddskontoret har sammanställt information om bestämmelser för servering av alkoholdrycker och om ansvarsfull servering av alkohol. Informationen finns presenterad i foldrar och finns även tillgänglig på kommunens hemsida. På hemsidan finns även information kring ansöknings- och tillsynsavgifter samt information kring handläggningstider.

Det ska finnas möjlighet för samtliga tillståndshavare att delta i utbildning kring ansvarsfull alkoholservice.

Ekerö kommun erbjuder informationsträffar för krögare tillsammans med alkoholhandläggare, polis, räddningstjänst och näringslivsansvariga. Syftet är att få en dialog mellan krögarna och tillsynsmyndigheterna. Träffar ordnas årligen eller vid behov eller utifrån önskemål.

Riktlinjer

- Information kring centrala bestämmelser lämnas i samband med expediering av tillståndsbevis.
- Information kring centrala bestämmelser lämnas muntligt samt genom foldrar i samband med tillsynsbesök.
- Aktuella riktlinjer samt övrig information och foldrar finns på kommunens hemsida

Kunskap i alkohollagstiftningen

Enlig 8 kap. 12 § alkohollagen ska sökanden genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Det är personer med ett betydande inflytande som ska genomföra kunskapsprovet.

Om någon eller några av dessa personer byts ut ska detta anmälas till kommunen. Samma krav ställs då inte på dem att göra kunskapsprovet. Bolaget ska dock vara lämpligt och inneha kunskap kring alkohollagen. Detta kan styrkas med utbildningsbevis på genomförd utbildning i alkohollagen.

Nya ägare/företrädare i ett bolag med serveringstillstånd ska anmäla förändringen till kommunen. Samma gäller om ägarbilden ändrats i bolaget på ett betydande sätt.

Riktlinjer

- Endast de som inkommit med ansökan/anmälan till kommunen kan genomföra kunskapsprov.
- Vid ändrade ägarförhållanden där sökanden inte kan styrka tillräckliga kunskaper i alkohollagen erbjuder Ekerö kommun möjlighet att genomföra kunskapsprov. Kan bolaget inte styrka sina kunskaper kan serveringstillståndet komma att återkallas.
- Någon särskild avgift att genomföra kunskapsprovet tas inte ut. Kostnaden täcks av ansöknings- och tillsynsavgifter.

Serveringslokaler

Enligt 8 kapitlet 14 § första stycket alkohollagen ska ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme.

Riktlinjer

- Innan serveringstillstånd till stadigvarande servering eller till catering verksamhet beviljas inspekterar kommunen alla nya lokaler där det tidigare inte funnits något serveringstillstånd.
- Serveringslokaler som ligger så åtskilda att gästerna uppfattar dem som olika restauranger betraktas som egna rörelser och ska ha var sitt serveringstillstånd. Vid servering till allmänheten ska köket ligga i direkt anslutning till serveringsverksamheten.
- Serveringslokaler godkänns inte om de är olämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt.
- Ansökan om servering i lokaler som ligger i eller i omedelbar närhet till skolor, förskolor, fritidsgårdar eller annan ungdomsverksamhet behandlas mycket restriktivt. Vid nyetablering av restauranger med serveringstillstånd i närheten av sådana lokaler bör en remiss sändas till berörd nämnd. Detsamma gäller om ett planerat serveringsstället ligger i omedelbar närhet till ett behandlingshem eller annat stödboende för missbrukare.

- Serveringstillstånd medges inte skollokalerna/fritidslokaler under den tid då barn och ungdomar vistas där.
- För uteserveringar gäller att dessa avser ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Uteserveringen ska vara överblickbar och ligga i anslutning till de egentliga serveringslokalerna. Det ska inte råda några tvivel om var serveringsytan börjar eller slutar.
- Serveringstiden utomhus är i Ekerö kommun normalt till klockan 22:00. Om uteserveringen inte ligger i ett störningskänsligt område kan en senare serveringstid medges. Serveringstiden i uteserveringen meddelas i samband med beslut som ett särskilt villkor.
- Uteserveringen ska ha bord så att gästerna ska kunna sitta och äta.

Serveringstider

Enligt alkohollagen 8 kapitlet 19 § är den så kallade normaltiden för servering mellan klockan 11:00 – 01:00. Kommunen har dock möjlighet att besluta om andra tider om det bedöms lämpligt.

Varje ansökan behandlas utifrån förhållandena i det enskilda fallet. Det kan innebära att serveringstid inte medges lika länge som andra restauranger i området eller, vid ägarskifte, inte lika sent som tidigare tillståndshavare hade rätt att servera.

Riktlinjer

- Huvudregeln är att serveringstillstånd beviljas inom normaltiden. Annan serveringstid är således undantag från detta och prövas därför i varje enskilt fall. Ekerö kommun fäster stor vikt vid polismyndighetens yttranden vad gäller serveringstider.
- Ansökningar om serveringstid efter normaltiden remitteras alltid till brandmyndigheten och till polismyndigheten.
- Serveringstid efter normaltiden klockan 01:00 medges inte i bostadshus, i bostadsområden eller i andra störningskänsliga områden där det finns risk för olägenheter för människors hälsa.
- Serveringstid efter normaltiden klockan 01:00 prövas restriktivt för verksamhet med stadigvarande serveringstillstånd, efter särskild bedömning med hänsyn till ordning och nykterhet eller särskild risk för olägenheter för människors hälsa. En sådan serveringstid beviljas med en prövotid på ett år. Därefter kan restaurangen erhålla en stadigvarande serveringstid efter klockan 01:00. Om tillståndshavaren vill ha en stadigvarande serveringstid efter prövotiden ska bolaget ansöka om detta. Inkommer ingen ansökan övergår serveringstiden till grundtiden för serveringstillståndet.
- Tillstånd till servering efter normaltiden förenas normalt med villkor om minst två förordnade ordningsvakter och att serveringsansvarig personal ska genomgå utbildningen Ansvarsfull alkoholservering.
- Tillfälligt förlängd serveringstid senare än 01:00 kan meddelas om det inte föreligger störningar från verksamheten och att störningsrisken bedöms som liten. Utökade serveringstider meddelas normalt högst 10 gånger per år

och tillståndshavare. Tillstånd till servering till allmänheten förenas normalt med villkor om ordningsvakter.

- I serveringslokaler som används vid cateringverksamhet ska serveringen avslutas senast klockan 03:00.

Serveringsställets placering och omfattning

Enligt 8 kapitlet 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för olägenheter för människors hälsa.

Riktlinjer

- Stadigvarande serveringstillstånd på idrottsanläggningar kan beviljas efter en särskild prövning av lämpligheten. Serveringen bör ligga avskild från idrottsutövandet och serveringsytan behöver vara tydligt avgränsad.
- Alkoholservering på läktare till idrottsarena beviljas inte. Stor återhållsamhet gäller för serveringstillstånd i samband med arrangemang som riktar sig till ungdomar under 20 år.
- Vid prövningen görs en samlad bedömning av arrangemangets inriktning och målgrupp.
- Tillfälligt serveringstillstånd i samband med idrottsevenemang som äger rum på något annat ställe än i redan etablerade anläggningar beviljas normalt inte.
- Matsservering är ett grundläggande krav för serveringstillstånd. Enligt alkohollagen får matutbudet efter klockan 23:00 begränsas till ett fåtal enklare rätter. Ansökningar som visar att sökanden avser att påbörja serveringen på sen kvällstid efter 23:00, för att därmed inte behöva servera mer omfattande meny, kommer normalt inte att beviljas.

Tillfälliga tillstånd

Enligt 8 kapitlet 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Riktlinjer

- Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten medges när serveringen ingår i ett betydande och seriöst evenemang som pågår under en dag eller under en enstaka tidsperiod. Evenemanget ska inte ha som huvudpunkt att servera alkohol utan alkoholdryckerna ska vara ett komplement till den mat som serveras i samband med evenemanget.
- Vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten sänds alltid remiss till polismyndigheten för bedömning av vandel och bedömning av ordning och säkerhet.
- Minst tre lagade eller tillredda maträtter bör finnas för servering till allmänheten. Mat ska finnas att tillgå under hela serveringstiden.
- Tillstånd senare än klockan 03:00 medges inte.

- Serveringstillstånd efter 01:00 kan förenas med villkor om att minst två förordnade ordningsvakter ska tjänstgöra från 22:00 till dess att samtliga gäster lämnat serveringsområdet. Vid bedömning av antal förordnade ordningsvakter ska polismyndighetens yttrande tillmätas stor betydelse.
- Den som ansöker om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap ska genomföra kunskapsprov om sökanden inte är undantagen från detta enligt föreskrifter från Folkhälsomyndigheten (redan gjort prov med godkänt resultat under de senaste tre åren eller innehar serveringstillstånd sedan tidigare).
- En ansökan om servering till slutet sällskap får normalt endast omfatta ett fåtal tillfällen vid samma ansökningstillfälle. Serveringstillstånd beviljas endast om lagad eller tillredd mat kommer att serveras.
- Ansökan kan komma att avslås om inte nämnden får tid och möjlighet att kontrollera ansökan och de lokaler som ska användas.
- En komplett ansökan om servering till slutet sällskap bör ha kommit in till kommunen senast inom 10 arbetsdagar innan tillställningen ska äga rum för att kommunen ska hinna utreda och fatta beslut i ärendet. Med komplett avses även styrkande av kunskap i enlighet med Folkhälsomyndighetens föreskrifter.
- En tillståndshavare som ska anordna provsmakning för allmänheten ska anmäla detta till kommunen senast fem arbetsdagar innan provsmakningen ska äga rum.
- En ansökan om tillfälligt tillstånd till provsmakning ska ha kommit in till kommunen senast 20 arbetsdagar innan tillställningen ska äga rum.

Remisser

Enligt 8 kapitlet 11 § alkohollagen ska kommunen inhämta yttrande från polisen vid prövning av ansökan om stadigvarande serveringstillstånd, såväl till allmänheten som till ett slutet sällskap. Kommunen ska också hämta in Polisens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om ett litet arrangemang. Enligt 8 kapitlet 16 § ska också de lokaler som används för stadigvarande servering vara brandsäkra.

Remissinstansernas svar kan innebära att nämnden behöver begära in yttrande och/eller nya handlingar av sökanden. Därefter kan remisser behöva sändas ut på nytt.

Riktlinjer

- Alla ansökningar om permanent serveringstillstånd till allmänheten eller till slutet sällskap remitteras till polismyndigheten, skatteverket och brandmyndigheten. Miljökontoret gör en bedömning av lämplig serveringstid. Miljökontorets bedömning ska framgå av beslutet. Vid behov kommuniceras bedömningen innan beslut fattas. Vid behov sänds remiss även till Kronofogdemyndigheten.
- Remissinstanserna uppmanas att svara på remissen inom en månad. Vid interna remisser till berörda kontor inom kommunen framförs ett önskemål

om att de svarar inom två månader. Detta för att handläggningstiden inte ska bli för utdragen.

Tillsyn

Enligt 9 kap 2 § alkohollagen ska kommunen upprätta en tillsynsplan som ska ges in till Länsstyrelsen.

Ekerö kommun arbetar med förebyggande tillsyn, inre och yttre tillsyn. Till den förebyggande tillsynen hör att kommunen tagit fram information kring serveringstillstånd samt erbjuder utbildning i Ansvarsfull alkoholserving. Ekerös Krögarråd fungerar som en länk mellan tillståndshavarna och tillsynsmyndigheterna.

Riktlinjer

- Ekerös inre tillsyn innebär att kommunen arbetar med att granska om den som har serveringstillstånd fortfarande uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Granskningen sker med hjälp av andra myndigheter som polisen, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. Den inre tillsynen är administrativ och sker med stöd av remisser och underrättelser mellan myndigheterna.
- Ekerös yttre tillsyn är då kommunen besöker serveringsstället för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen.
- Tillsynen av serveringsställen sköts främst av kommunens alkoholhandläggare, särskilt utvalda restauranginspektörer och polismyndigheten. Andra myndigheter som kan delta vid en samordnad tillsyn är Länsstyrelsen, Skatteverket, Södertörns Brandförsvarsförbund och Tullverket.

Folköl och tobak

Enligt 5 kap. 5 § alkohollagen ska den som bedriver detaljhandel med folköl anmäla verksamheten till den kommun där försäljningen sker. Försäljning får inte påbörjas förrän anmälan har gjorts.

Den som bedriver detaljhandel med folköl ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och svara för att personalen har erforderliga kunskaper om vad som gäller för försäljningen. För egenkontrollen ska det finnas ett särskilt program.

Enligt alkohollagen får inte detaljhandel med folköl påbörjas innan försäljningen har anmälts till kommunen. Detsamma gäller för servering av folköl. Om lokalen har serveringstillstånd behöver någon anmälan inte göras till kommunen. Försäljningen omfattas då av serveringstillståndet.

Enligt tobakslagen 12 c § får inte en näringsidkare tillhandahålla tobaksvaror för försäljning till konsumenter utan att först ha anmält försäljningen till den kommun där försäljningen ska ske.

Näringsidkaren ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Till anmälan om försäljning av tobaksvaror ska näringsidkaren foga

egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens tillsyn. Om uppgifterna ändras ska det anmälas till kommunen utan dröjsmål.

Riktlinjer

- Har egenkontrollprogram för tobaksförsäljning inte inkommit med anmälan föreläggs näringsidkaren att inkomma med handlingen.
 - Till bekräftelsen bifogas informationsfoldern: Att sälja folköl och tobak i Ekerö
 - Till de som anmäler försäljning av tobaksvaror bifogas även foldern: Märkning av tobaksvaror
-